

NAMAZDAKİ HÛŞÛ, ÜMMET-İ MUHAMMED NEDİR

Eûzübillâhimineşşeytânirracîm

Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn hamden kesîran tayyiben mübareken fîhi âlâ külli hâlin ve fî külli hîn. Ve's-salâtü ve's-selâmü âlâ seyyidinâ ve senedinâ Muhammedin ve âlihi ve sahbihi ve men tebi'ahu bi-ihsânin ilâ yevmi'd-din.

Emmâ ba'd:

a. Huzurun Ve Teveccühün Yolu

Fe-kâle Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ فَالتَفَتَ، قَالَ لَهُ رَبُّهُ: «أَيُّ
عَبْدِي، أَنَا خَيْرٌ مِمَّا التَفَتَ إِلَيْهِ»؛ فَإِن التَفَتَ
الثَّانِيَةَ وَالثَّالِثَةَ قَالَ لَهُ مِثْلَ ذَلِكَ؛ فَإِن التَفَتَ
الرَّابِعَةَ، أَعْرَضَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ. الدَّيْلَمِيُّ، عَنْ
حُذَيْفَةَ.

İnne'l-abde izâ kâme ile's-salâti fe'ltefete, kâle lehu Rabbühü: Ey abdî ene

*hayrun mimme'ltefette ileyhi, fe-
ini'ltefete's-sâniyete ve's-sâlisete kâle lehu
misle zâlike, fe-ini'ltefete'r-râbi'ate a'radal-
lahü teâlâ anhu.*

Huzeyfe *radiyallahu anh*'ten Deylemî ri-
vayet etmiş. Namaz kılmakla ilgili bir hadîs-i
şerîf. Namaza dair bir hadîs-i şerîf. Buyuruyor
ki Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem
Efendimiz.

Inne'l-abde. “Kul, hiç şüphe yok ki, mu-
hakkak ki kul.” *İzâ kâme ile's-salâti.* “Namaz
kılmaya kalktığı zaman, Cenâb-ı Hakk'ın di-
vanına durduğu, namaz kılmaya başladığı
zaman.” *Fe'ltefete.* “Başka yöne dönerse,
aklını ve gözünü başka tarafa çevirirse, aklı
başka tarafa giderse; o zaman.” *Kâle lehu
Rabbühü.* “Mevlası Rabbü'l-âlemîn Allahu
Teâlâ hazretleri ona der ki.” *Ey abdî.* “ ‘Ey
benim kulum.’ ” *Ene hayrun mimme'ltefette
ileyhi.* “ ‘Senin bu yöneldiğin şeyden ben
daha hayırlıyım. Benim divanıma gelmişsin,
huzuruma durmuşsun; benden gayrıya dönü-
yorsun. Aklını, gözünü başka tarafa kaydırı-
yorsun. Olmaz böyle şey. Ben, dönülecek en
hayırlı tarafken sen benim divanımda niye

başka tarafa dönüyorsun? Böyle yapma.’ der.”

Fe-ini’ltefete’s-sâniyete. “İkinci defa başka yere dönerse, aklını kaydırırsa.” *Ve’s-sâlisete.* “Üçüncü defa aklını, gönlünü, gözünü sağa sola kaydırırsa.” *Kâle lehu misle zâlike.* “Allah Teâlâ hazretleri yine böyle aynı şekilde söyler kuluna. ‘Ey kulum, ben senin bu döndüğün taraftan daha hayırlıyım. Benim divanımdasın sen. Niye başka tarafa dönüyorsun? Aklını niye başka tarafa kaydırıyorsun? Gözünü niye başka tarafa çeviriyorsun, niye sağa sola bakıyorsun.? Namazın içinde doğru düzgün namaz kılsana, bana tam yönelsene.’ der.”

Fe-ini’ltefete’r-râbi’ate. “Dördüncü defa dönünce, o zaman.” *A’radallahü teâlâ anhu.* “Cenâb-ı Hak Teâlâ o kulundan yüz çevirir. ‘Sen madem böyle yapıyorsun, sen namazın şuurunda değilsin. Sen ne yaptığının farkında değilsin. Benim divanıma gelmişsin; başka şeylere bakıyorsun, başka şeylerle meşgul oluyorsun.’ der. Allah ondan yüz çevirir.” Halbuki namaz o kadar önemlidir ki, o

kadar önemlidir ki... Bakın namaz kılınca ne oluyor?

إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا قَامَ فِي الصَّلَاةِ فَتَحَتْ لَهُ أَبْوَابُ الْجَنَّةِ،
وَكُشِفَتْ لَهُ الْحُجُبُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ رَبِّهِ، وَاسْتَقْبَلَتْهُ
الْحُورُ الْعَيْنُ مَا لَمْ يَمْتَحِطْ، أَوْ يَتَنَخَّعَ. طَب، عَنْ أَبِي
أُمَامَةَ.

İnne'l-abde izâ kâme fi's-salâti fütihat lehu ebvâbü'l-cenneh¹, ve küşifet lehu'l-hucubü beynehu ve beyne Rabbihi, ve'stakbelethu'l-hûru'l-înü mâ lem yemtehitü, ev yetenehha'.

İnne'l-abde izâ kâme fi's-salâti. “Kul namaza kalktığı zaman.” *Fütihat lehu ebvâbü'l-cenneh.* “Cennetin kapıları ona açılır.” Yani bu namaz az bir iş değil. Önemsiz bir iş değil. Değersiz bir iş değil. Cennetlerin kapıları açılır kula namaza durduğu zaman.

Ve küşifet lehu'l-hucubü beynehu ve beyne Rabbihi. “Kuluyla arasındaki perdeler kalkar.” Biliyorsunuz ki Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz Miraca çıktığı za-

¹ Sohbet kaydında bu kelime “cinân” şeklindedir.

man Sidretü'l-Müntehâ'ya kadar Cebrail *aleyhisselam* refakat etti. Peygamber Efendimiz'in yanında, Sidretü'l-Müntehâ'da durdu. [Resûlullah] Dedi ki: "Ya Cebrail niye durdun?" Dedi ki: "Ya Resûlallah ben buradan bir adım daha ileriye geçsem yanarım. Benim buradan öteye gitmeye takatim, tahammülüm, yapım müsait değil. Yapamam, gide-mem. Bir adım daha atsam yanarım." dedi.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'in önüne Refref geldi. Peygamber Efendimiz Refref'e bindi. Sidretü'l-Müntehâ'dan da ötelere, Cebrail *aleyhisselam*'ın gidemediği yerlere gitti.

Ref olup ol şaha yetmiş bin hicab

Nur-ı tevhid açdı vechinde nikab.

Mevlid sahibi Süleyman Çelebi Türkçe şiirinde Miracı anlatırken böyle söylüyor. O şâh-ı rusüle, şâh-ı kevneyne 70 bin hicap var, 70 bin nurdan ve zulmetten perde var. Onların hepsi; perdelerin, hicapların [hepsi] - hicap perde demek- Perdeler bir bir kalktı kalktı kalktı. Cenâb-ı Hakk'ın divanına, huzuruna vardı. *Mevlid* sahibi o şiirinde o kadar güzel anlatıyor ki tam hadîs-i şerîfleri tercü-

me etmiş mübarek. Nur içinde yatsın. Makamı âlâ olsun.

Her birinden geçer iken ilerü

Emr olundu Yâ Muhammed gel berü

Her bir perdeyi geçerken, bir ileriye geçerken Cenâb-ı Hak'tan davet tazeleniyor, “ya Muhammed daha yakına gel, daha yakına gel” diye. Sonra;

Şeş cihetden ol münezzezh Zülcelal

Bî-kem ü keyf ana gösterdi Cemal

Şu tarifin güzelliğine bak. Şu sözlerin seçilmesindeki isabete bak. Anlatıştaki şeriate uygunluğa bak. Altı cihetten münezzezh olan Allahu Teâlâ hazretleri... Cenâb-ı Hak mekandan münezzehtir. Mekanı o yaratmış. Zamanı, mekânı yaratan Allahu Teâlâ hazretleri mekandan münezzehtir. Yani “yerde, gökte, önde, arkada, sağda, solda, şunun önünde, şunun arkasında...” diyemezsin.

Çünkü Cenâb-ı Hak,

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

*Leyse ke-mislihi şey'ün ve hüve's-semî'u'l-basir.*² Cenâb-ı Hak bizim bildiğimiz hiçbir şeye benzemez. Bizim onu anlamamız mümkün değil. Onun için çok güzel söylüyor Süleyman Çelebi. Çok alim adam. Altı cihetten münezzehten olan Allahu Teâlâ hazretleri.

Altı cihet nedir? Herkesin altı ciheti var. Ön, bir. Arka, iki. Sağ, üç. Sol, dört. Yukarı, beş. Aşağı, altı. Şeş cihet. Altı cihet. Altı cihetten münezzehten olan Allahu Teâlâ hazretleri *bî-kem ü keyf*. Bî-kem niceliksiz demek. Keyf; bî-keyf demek, keyfiyetsiz demek yani. Niteliksiz ve niceliksiz. Ona Cemalini gösterdi. Kelimelerle anlatılmaz. *Men lem yüzük lem ya'lem*. Tadan bilir, tatmayan bilmez. Öyle bir tarzda Cenâb-ı Mevla'ya ulaştı.

Namaz da mü'minin Miracı. Namaza durduğu zaman kul Allahu ekber diye, cennetlerin kapıları açılıyor. Ve Rabbiyle arasındaki perdeler kalkıyor. *Ve'stakbelethu'l-hûru'l-înü*. "Huriler de ona teveccüh ediyorlar." Bu cennetlik mübarek namaza durdu diye teveccüh ediyorlar. Cenâb-ı Hak da kulu Allahu ekber diye divanına durunca, kuluna nazar

² 42/ Şûrâ, 11.

ediyor. Ama kul sağa sola yönelince; aklını, gözünü kaydırınca o zaman, “ey kulum olmuyor böyle, böyle yapma” deniliyor. Yani dîvân-ı ilâhîye dâhil olmuş, bârgâh-ı samadânîye girmiş hala aklı başka tarafta, gözü başka tarafta. Gönlü darmadağınık, kalbi başka şeyle meşgul. O zaman bir ihtar, iki ihtar, üç ihtar; dördüncüde Cenâb-ı Hak yüz çevirir. Yani yüzüne bakmaz. O zaman namazdan hava alır.

Yani namazdan, oruçtan, hacdan, zekât-tan bazen hiç sevap alamayabiliriz. Kusur işlersek.

رُبَّ صَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ صِيَامِهِ إِلَّا الْجُوعُ، وَرُبَّ قَائِمٍ
لَيْسَ لَهُ مِنْ قِيَامِهِ إِلَّا السَّهَرُ
رُبَّ قَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ قِيَامِهِ إِلَّا السَّهَرُ، وَرُبَّ صَائِمٍ
لَيْسَ لَهُ مِنْ صِيَامِهِ إِلَّا الْجُوعُ وَالْعَطَشُ

Rubbe sâimin leyse lehu min sıyâmihi ille'l-cu'u vel ataş. “ Nice oruç tutan vardır ki akşama sevap kazanamıyor, aç susuz kalıyor o kadar.” Ve rubbe kâimin leyse lehu min kıyâmihi ille's-seher. “Namaz kılıyor ama

güzel kılmadığı için kabul olmuyor, ancak uykusuz kalıyor.”

لَا تُبْطِلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى

*La tübdilû sadakâtiküm bi'l-menni ve'l-ezâ.*³ “Sadakalarınızı, zekatlarınızı başa kakarak eziyet vererek boşa çıkartmayın, iptal etmeyin, bâtil etmeyin.” diye Kur’ân-ı Kerim bildiriyor. Demek ki sadakalar, zekatlar da boşa gidebilir usûlüyle verilmeyince. Haccı da [öyle]:

b. İbadetin İncelikleri

فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ

*Fe-lâ rafese velâ füsûka velâ cidâle fi'l-hacci.*⁴

Hacda bunlar olmayacak, olduğu zaman sevabı kaçar. Demek ki ibadetlerin yapılmasında incelikler var, zariflikler var, edepler var. Edeplere riayet ederse sevabı alır. Riayet edemezse sevap alamaz.

³ 2/ Bakara, 264.

⁴ 2/ Bakara, 197. Sohbet kaydında *lâ rafese velâ cidâle velâ füsûka* diye geçiyor.

Hatta bir namaz kulu Allah'a yaklaştırmıyorsa, yaklaştıracak şekilde kılınımyorsa o zaman aksi de olur. Geri teper, uzaklaştırmaya sebep olur. Çünkü güzel bir namaz kılmadı, bu sefer Cenâb-ı Hak sevmez kulunu. Sevmeyince de kul daha uzağa düşer. Daha da atılır, tardolunur yani, itilir. Onun için aman abdestlerinizi güzel alın, aman namazlarınızı güzel kılın!

Kahire'ye gittim ben. İhtiyar bir zât, bir caminin imamı. Yaşlı, mübarek bir kimse. “Mübarek bir hoca var, onun arkasında namaz kılalım” dediler. “Olur, gidelim” dedim, gittik. Şöyle zarif, ihtiyar bir adamcağız. Farza duracağız dedi ki saflarınızı düzgün tutun çünkü safların muntazam olması namazın tamamındandır.

«سُوُوا صُفُوْفَكُمُ فَاِنَّ تَسْوِيَةَ الصَّفِّ مِنْ تَمَامِ الصَّلَاةِ»

Sevvû sufûfeküm fe-inne tesviyetee's-saffi min tamâmi's-salâti.

Tamam. Sonra arkasına bir söz daha ekledi, “Yönünüzü Kabe'ye çevirdiğiniz gibi kalbinizi de, gönlünüzü de Mevla'ya çevirin.”

dedi. Yani aklınızı başınıza toplayın. Gönlünüzü derleyin toparlayın. Alışverişle, çarşıyla pazarla, ekinle buğdayla, samanla, öküzle, sabanla, yani aklınız dünya işleriyle meşgul olmasın. Böyle söyleyince çok hoşuma gitti. “Yönünüzü Kabe'ye dönüyorsunuz, kalbinizi de Allah'a döndürün, dikkat edin. Cenâb-ı Hakk'ın divanına giriyorsunuz.” dedi. Ben başka hocadan duymamıştım böyle, namaza dururken böyle bir ihtar. Hoşuma gitti o mübarek, ihtiyar imam efendi. Aman namazlarınızı güzel kılın. Namaz mü'minin miracıdır, sevabı çoktur. Namaz kılınca günahları da affolur insanın.

إِنَّ الْعَبْدَ الْمُسْلِمَ إِذَا تَوَضَّأَ فَأَتَمَّ وُضُوءَهُ، ثُمَّ دَخَلَ فِي صَلَاتِهِ، فَأَتَمَّ صَلَاتَهُ، خَرَجَ مِنْ صَلَاتِهِ كَمَا يَخْرُجُ مِنْ بَطْنِ أُمِّهِ مِنَ الذُّنُوبِ. ابْنُ عَسَاكِرَ، عَنِ عُثْمَانَ.

*Inne'l-abde'l-müslime izâ tevadda'a fe-
etemme vudû'ahu sümme dehale fî salâtihi
fe-etemme salâtehu, harace min salâtihi
kemâ yahrucu min batni ümmihi mine'z-
zünûbi.*

Osman *radiyallahu anh'ten* İbn Asâkir rivayet etmiş ama hangi Osman? Babasının ismi yok. Hz. Osman mıdır? Osman b. Affan mıdır? Osman b. Maz'un mudur? Daha başka sahâbi... hangisiyse Allah şefaatine erdirsin. O rivayet etmiş ki Peygamber Efendimiz şöyle buyuruyor:

İnne'l-abde'l-müslime. "Müslüman kul, mü'min kul." *İzâ tevadda'a.* "Abdest aldığı zaman." Ama, *fe-etemme vudû'ahu.* "Abdestini tam aldığı zaman, tamamladığı zaman."

Abdest nasıl tam alınır? Nasıl yarım alınır?

Abdest alanları seyret. Çocukları seyret buyur. Babasın, yaşlısın; buyur çocukların nasıl abdest aldığına git musluğun başında bak. Şap şap şap şap. Şup şup şup şup. Gulp gulp. Ondan sonra abdest aldım diyor. Yavrum öyle abdest alınmaz. Aldığın zaman her tarafına güzelce suyu şey yapacaksın. Sakalın varsa sakalın içine suyun gitmesini sağlayacaksın. Güzelce abdest âzâlarını tam yıkayacaksın. "E burası kuru kaldı." Kuru kalınca,

abdest âzâsı tam yıkanmayınca olmaz. Abdesti güzel almıyor.

Yahut yüz numaradan çıkıyor. Tuvaletten çıkıyor. Hemen orada abdest alıyor. Ama yüz numarada işi tamamlamamış. Yani küçük abdestini tam almamış. Tam bozmamış yani. Abdest alıp yürürken kalıntı olan idrar çıkıyor dışarıya. Tenha bir yere baksa görecekti, ıslandı iç çamaşırını. Abdesti yok. Olmaz. İstibrâ denilen bir şey var. Yani hiç kalmayacak. Kalmamasına dikkat edecek. Tedbirini alacak; kurulayacak, yıkayacak filan. Bunları öğretmek lazım.

Sonra abdesti sakın sakın alacak. Hızlı hızlı abdest olmaz. Hızlı hızlı namaz olmaz. Allahu ekber semi'allahü limen hamideh Rabbenâ leke'l-hamd Allahu ekber Allahu ekber Allahu ekber. es-Selamu aleyküm ve rahmetullah, es-selamu aleyküm ve rahmetullah...

Nereye gideceksin? Ne oldu yani kalabalıktan, bu gürültüden, bu hızlı yapıştan kim kâr etti? Şeytan. Kim gülüyor sana? Şeytan gülüyor. Ne acele ediyorsun? Cenâb-ı Hakk'ın divanında ne kadar durursan sevabın o kadar çok olur. Şöyle bir güzelce, sakın sakın kılsa-

na namazını. Böyle yapmayınca olmuyor. Abdesti tam almayınca olmuyor. Namazı tam kılmayınca olmuyor.

Ama tam abdest alsa, tam namaz kılsa ne oluyor? Tam, hakkını vererek. Ağır ağır. Ağır başlı, vakur, efendi efendi, sakın sakın, asaletli asaletli namazı kılsa. Güzel güzel, sözünü söyleyerek.

Fâtiha ne demek? *Kulhüv'allah* ne demek? Surelerin manasını bilerek. *Allahu ekber* ne demek? *Semi'allahü limen hamideh.* "Allah kim hamd ederse onun hamdini işitir." Ben hamdettim, demek Cenâb-ı Hak işitiyor. *Sübhâne Rabbiye'l-azim, sübhâne Rabbiye'l-a'lâ* ne demek? *et-Tahiyyât* ne demek? Bunların mânasını merak edecek. "Hocam ben merak etmedim." Kaç yaşındasın? "50-60-70..." 60-70 yıl geçmiş, bunların manasını bilmiyor.

Bizim tüccar arkadaşlardan bir tanesi camisinde inceleme yapmış, bilim adamı gibi. Kapının önünde durmuş. Zengin kendisi. Fabrikası filan var. Demir-çelik fabrikası var. Hatırlı adam. Nazi geçiyor. Kapının önünde durmuş. Çıkana "Ya hacım *Sübhân'allâh* ne demek?" demiş. "*Sübhân'allâh*'ın mânasını

camii cemaatinin üçte biri bilmiyor hocam.” diyor. *Sübhân'allâh* ne demek? Valla bilmem. *Sübhân'allâh* diyoruz ama mânası ne demek? Bilmiyor.

Allahu ekber'i daha iyi biliyorlar. Allah en büyük demek. Onu biliyor. *Elhamdülillah*'ı da biraz biliyorlar. Yemekten, şuradan buradan *elhamdülillah* denildiği için. “*Sübhân'allâh*’ı bilmiyorlar hocam. Aman şunun bir izahını yap da ben bastırayım dağıtayım camiye.” diyor. Bilmiyor. Belki şu anda sizin içinizde de bazıları bilmiyor *sübhân'allâh* ne demek. Merak da etmiyor. Fâtiha ne demek? Sureler ne demek? Namaz ne demek? *Allahu ekber* ne demek? Niye elimizi bağlıyoruz? Bunların anlamı ne? Niye bu işleri yapıyoruz? Bunların hepsini derin derin düşünecek ve Cenâb-ı Hakk'ın huzuruna girdiğini bilecek. Anlamını bilerek namazı kılacak.

Böyle kılırsa. Abdesti tam aldı. Namazını tam kıldı. *Harace min salâtihi*. “Namazından çıkıyor şimdi.” *es-Selamu aleyküm ve rahmetullah. es-Selamu aleyküm ve rahmetullah*. Namazından çıkıyor.

Nasıl çıkar biliyor musunuz? Bak Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* ne buyuruyor: *Kemâ yahrucu min batni ümmihi*. “Annesinin karnından doğduğu zaman çocuğun günahı var mı? Yok, daha yavru. Daha bir kabahat işlemedi, bir şeyi yok. Sorumluluğu yok zaten, daha bülüğ çağına bile gelmedi bebe[k]. Masum bu. Hiç bir kabahatı günahı yok.” *Mine’z-zünûbi*. “Günahlardan.”

Harace min salâtihi kemâ yahrucu min batni ümmihi.⁵ “Annesinin karnından doğduğu zamanki günkü gibi günahlardan sıyrılır çıkar.” Ne güzel. Güzel ama güzel abdest alana, güzel namaz kılana.

Benim bir komşum vardı. Namaz kılarken kenardan seyrettim. Fatihâ’yı okurken şıpır şıpır çeşme gözlerinden yaş akıyor. Eğildiği zaman ağlıyor. Secdede ağlıyor. Secde ettiği yer ıslanıyor. Tahiyatta ağlıyor. Titriyor. *es-Selamu aleyküm ve rahmetullah* derken, *es-Selamu aleyküm ve rahmetullah* derken öyle bir zevkle, öyle bir aşk ile öyle gözyaşıyla kılıyor ki uzaktan seyrettim. Keşke videoya alsaydım. Ama öldü adam. Nur içinde yatsın,

⁵ Sohbet kaydında bu kısım *harace mine’z-zünûbi* diye geçiyor.

kabri cennet bahçesi olsun, ruhu şâd olsun. Öyle aşk ile kılıyor.

Kimisi öyle yapmıyor. Kimisi, çoğu hatta namazı hızlı kılıyor. Düşünmeden kılıyor. On- dan sonra gidiyor, kahvenin köşesinde vakit geçmiyor. Saate bakıyor. Vakıt öldürmek için uğraşiyor. Bre şaşkın. Bre insafsız. Sen niye namazdan acele ettin de geldin buraya? Doğ- ru düzgün namaz kılsaydın ya hakkını vere- rek. Tamamlasaydın ya namazı, rükûsunu secdesini. Anlamını düşünseydin ya. Hiç bir şey anlamasa insan *Allahu ekber* deyince “haa ben Allah'ın huzurunda duruyorum.”[der.] Eli bağlı, bundan sonra başı yer- de. Hiç olmazsa hareketlerden bir şey sezer insan.

Sonra eğiliyorsun. “Ya ben eğilmezdim ya, ben eğilecek adam değildim. Kimsenin önünde eğilmem ben. Paraya puya aldır- mam.” Ama Allah'ın huzurunda eğiliyor.

O rükû olmasa dünyada eğilmez başlar.

Ne diyor Mehmet Akif? O Müslümanın o başı dünyada eğilmez kimseye. Rükû olmasa eğilmez. Rükûda eğilir. Rükûda eğiliyor. Sec- deye varıyor bir de. Şu şerefli alnını toprağa

koyuyor. Halıya koyuyor, yere koyuyor yani. Ne saygı. Ne saygı, Cenâb-ı Hakk'a ne kadar hürmet. Ne kadar iclâl. Ne kadar güzel.

Yani Arapça bilmese insan, hareketlerden anlar. Hareketlerden işin güzelliğini anlar. El pençe divan duruştan, rükûya, secdeye varıştan, başı eğiştten. “Allah Allah bu adam çok pehlivandı, dünya şampiyonuydu bu. Bileğini üç tane adam kıvıramaz bunun. Şunun namazdaki hâline bak. Nasıl böyle hürmetkâr duruyor.” İnsan oradan duygulanır. Duygulanı mı yeter zaten. Duygulanma güzeldir.

Ama duygulanmazsa, o zaman fena. Yani kafasını karıştırmazsa, kafasını, gönlünü çalıştırmazsa, aklını başka yerlere dağıtırsa, “Yahu hanım bize ne demişti ya? Tüh, sabahleyin çıkarken bir şey al demişti. Dur bakayım neydi o? *Sübhanekelâhümme ve bi-hamdik*. Acaba hanım ne demişti? *Ve tebarekesmük ve teâlâ ceddük*. Et miydi, kıyma mıydı bilmem ne miydi...” Hem namaz kılıyor hem karısının siparişini düşünüyor. Hem alacağını vereceğini düşünüyor. Düşünmüyor mu? Herkes buna benzer şeyler düşünüyor. Namaza

durunca hücum ediyor şeytan. Fikirleri gönderiyor. Hücum ediyor fikirler.

Sonra Cuma namazı olur. Hiç görmediğimiz hatip hutbeye çıkar, cemaat uyuklamaya başlar. Sen geceleyin uyku uyumadın mı? Uyuyacak yer bulamadın mı? Uyuyacak zaman bulamadın mı? Şeytan uyutuyor. Tam hatip hutbeye çıkıyor. Dinlemek farz. Hutbeyi dinlemek farz. Konuşmak bile yok. Yanındaki duran insana, konuşan insana “sus konuşma günah” demek bile yok. O da. *Fekat leğâ*. O da lağv etmiş olur, onun da namazı gider. Sevabı gider.

Konuşmayacak, dinlemesi lazım; daha yukarıya çıkarken müezzin, bu birden horlamaya başlıyor. Yanındaki bakıyor. Bir dirsek çakıyor buna. Bir uyanıyor. “Ne var ya?” E uyuyorsun. Horladın bile. Cemaate karşı ayıp olacak. Cemaate ayıp olmuyor Allah'a karşı günah oluyor. Doğru olmuyor, yanlış oluyor. Uyuyacaksan uyu. Ama buraya gel, geldiğin zamanda uyanık ol, hutbeyi dinle. Hutbeyi dinlemek lazım. Hutbe önemli. Hutbe Allah'ın emrini... Tabii imam da uyutmamalı. O da imamın görevi, hatibin görevi.

Bizim Mehmed Zahid Hocaefendimiz *rahmetullahi aleyh* bir hutbe okurdu, ödümüz patlardı. Korkardık. Öyle bağıırdı ki, yani sanki minberden inerde döver ha. Böyle korkardık biz. Öyle celalli hutbe okurdu. Halim selim insan. Lokum gibi, çok tatlı insan. Sair zaman çok tatlı konuşur. Ağzı yok, dili yok. Sessiz, mütebessim bir insan.

Ama hutbeye çıktığı zaman kükreyen aslan gibiydi. Başımızı kaldırmaya korkardık, yüzüne bakmaya. Hem de öyle konuşurdu ki, öyle güzel şeyler anlatırdı ki ağlardı cemaat. Ağlardı. Ahlar vahlar, öyle ağlardı. Tabii hoca da öyle anlatacak ki cemaat uyumasın. Yani cemaati uyutmamak biraz da hocanın.

“Ey cemaat-i Müslimîn! Bugünkü hutbemiz orman haftası hakkındadır.” Sen Orman Genel Müdürlüğü’nün tebliğ memuru musun? Senin başka işin yok mu? Çiçek aşısının faydaları hakkında hutbe. Sen başkasının yordakçısı mısın? Sağlık ocağının memuru musun sen? Sen İslâm’dan, riyadan, günahdan bahsetsene. Yapılan cemaatin hatalarını anlatsana. Onlar sana senin dinini anlatıyorlar mı sağlık oca-

ğında? Orman Müdürlüğü'nde dinden bahsediyorlar mı?

Ha bir de diyor, bugün uluslararası anneler günü, annenize hediye alın. Höt. Her zaman alırım, yılın her günü alırım bugün almam! Neden?

خَالِفُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى

Hâlifû'l-Yehûd ve'n-Nasârâ. Yahudilere Hıristiyanlara muhalefet etmem lazım benim. Onlar bugün alıyorlar mı annelerine hediye, anneciğim kusura bakma, ben bugün sana hediye almam. Niye? Bugün ötekilerin günü.

Ben Yahudilere benzemem. Ben Hıristiyanlara benzemem. Ben Elhamdülillah Müslümanım. Elhamdülillah Müslümanım. Benim her şeyim İslâm damgasını taşır. İhlas damgasını taşır. Ben ihlaslı Müslümanım. Ben Kur'ân-ı Kerime uyarım. Peygamber Efendimiz'in sünnetinden giderim. Peygamber Efendimiz söylemiş mi? Yaparım. Başkasının söylediğine aldırım. Bak ne diyor Kur'ân-ı Kerimde Allahu Teâlâ hazretleri? -Çok beni etkiliyor bu âyet-i kerîme. Her âyet-i kerîmenin

ayrı etkisi var. Bu da ayrı etkiliyor.- *Bismilahirrahmanirrahim.*

إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ
لَكَاذِبُونَ

*İzâ câeke'l-münâfikûne kâlû neşhedü inneke le-Resûlullah. V'allahu ya'lemu inneke le-Resûluh. V'allahu yeşhedü inne'l-münâfikîne le-kâzibûn.*⁶

İzâ câeke'l-münâfikûne. "Resûlüm sana o münafıklar geldikleri zaman." *Kâlû.* "Dediler ki." *Neşhedü inneke le-Resûlullah.* "Şehadet ederiz ki sen Allah'ın Resulüsün dediler." Hem de bir de te'kidli. "Muhakkak ki sen Allah'ın Resulüsün dediler." Bak münafıklar ne demiş? "Ya Resulallah, şehadet ederiz ki sen Allah'ın gönderdiği Resulüsün." demiş. Doğru söylememiş mi münafıklar? Geldikleri zaman doğru söylemişler.

Ama Allahu Teâlâ hazretleri buyuruyor ki: *V'allahu ya'lemu inneke le-Resûluh.* "Hiç

⁶ 63/ Münâfikûn, 1.

şüphesiz Allah biliyor ki sen O'nun elçisisin." Elbet doğru ama, *V'allahu yeşhedü inne'l-münâfikîne le-kâzibûn*. "Allah şahadet eder ki münafıklar yalancıdır."

Neden? İnanarak söylemiyorlar. İnanarak söylemedi mi şahadetlerine bile Allah yalan diyor. Söz doğru. Ama söyleyiş yalan. İnanarak söylemiyor. *V'allahu yeşhedü inne'l-münâfikîne le-kâzibûn*. Onların şahadet ettiği gibi Cenâb-ı Hak alay ediyor onlarla. İstihzâ ediyor. *V'allahu yeşhedü inne'l-münâfikîne le-kâzibûn*. "Allah da şahadet eder ki münafıklar ta yalancıların kendileridir."

Onun için "Ben," diyecek Müslüman, "ben Kur'an'ın yolundan giderim. Ben Resûlullah'ın sünnetini tutarım. Bid'atları yapmam. Gayrimüslimlerin âdetlerini yapmam." "Ammâ mektepte Noel Babayı kutlama törenleri yapıyorlar." Bana ne. Noel Babadan bana ne. Noel Baba kim? "Efendim işte herkes evine bir tane çam almış. Yuvarlak yuvarlak toplarla süslemiş. Işıklarla süslemiş. Evine bir çam, uyduruk çam, süslemiş. Bizim çocuk da istiyor." Öyle saçma şey yok.

Bizim dinimizde öyle şey yok. Ben sana yeri geldiği zaman daha güzel oyuncaklar yaparım. Daha güzel şeyler yaparım.

Gavur âdetlerini, gayrimüslim âdetlerini uygulamak bizde yoktur.

“Efendim oyun, ne olacak işte, eğlence.” Hayır. İslâmî oyun varsa oynarım ben. İslâm tarihinde bir şey varsa yaparım. Bizim Müslümanların öyleleri var ki *Mevlid'*e bile kızıyor. Mevlid merasimlerine bile kızıyor, bid'at diye. Ona bile atıyor tutuyor. Sen nasıl Noel Babaya, bilmem neye, çam ağacına, bilmem Hıristiyan âdetlerine göre kutlamaya kalkıyorsun?

Bu sene Suudi Arabistan yeni yılı çok havai fişeklerle ve sairelerle kutlamış. Ne yeni yılı? Benim yeni yılım bir muharremde. Ocakta mocakta, ne ocağı? Ne kânunuevveli, ne kânunusânîsi. Benim yılbaşım muharrem. Geleneksel yılbaşım. Zilhicce biter, bir muharrem *âmun cedîd*. Yeni yıl. Ben onlara benzemem, benim takvimim ayrı. Benim takvimim ayrı. Ayım ayrı. Her şeyim ayrı. Ben onları taklit etmem.

Suudi Arabistan bile o kadar göbeğine kadar sakallı. Orada emr-i ma'rûfçular var böyle eteğin bile uzun olmasına razı olmuyor. Bacakları kıllı kıllı görünüyor böyle. Böyle geziyorlar. Emr-i ma'rûfçu. Her şeyi böyle, ayakları birbirlerin açıyorlar değdiriyorlar filan. O kadar titizler. E ne oldu? Nerden çıktı bu yeni yıl?

Camilere, birinci safa koltuk yapmışlar. Gittin mi, hacda gördün mü? Arkasını böyle dayıyor Suud'un hacı babaları. Suudlu hacı babalar. Ön safta böyle arkaya dayama şeyleri var Ahmet gördün mü? Hacda. Suud Camilerinde. Bu ne ya? Millete boyuna çatıyorsunuz bid'at filan diye.

Peygamber Efendimiz'in zamanında var mıydı böyle birinci safta arka dayamaca şeyi? Ulemanın ihtiyarı oraya dayanacak diye, eşrâf-ı âyânı dayanacak diye ön safta set yapmışlar. Herkes de üstünden atlayamıyor. Oraya kodamanlar geliyor. Semirikler. Onlar orada duruyor filan. Acayip bir şey çıkartmışlar. Yok öyle şey.

Peygamber Efendimiz'in zamanında olan şey amennâ ve saddaknâ. Uyarım. Ama Pey-

gamber Efendimiz'in yapmadığı şeye razı olmam.

Ebû Eyyub el-Ensârî hazretleri İstanbul'da türbesi olan, mücahit sahabi. Mihmandâr-ı Peygamberî. Evinde Peygamber Efendimiz'i misafir eden Ebû Eyyub Halid b.Zeyd el-Ensârî hazretleri *radıyallahu anh* Abdullah b. Ömer'in düğününe çağırıldı. Abdullah b. Ömer evleniyor *radıyallahu anhümâ*. Düğününe çağırıldı. Duvara bez asmışlar kumaş. Evin duvarına kumaş asmışlar.

Hız. Ömer'in oğlu, abâdile-i erba'adan biri. Fakih sahabi. Duvara örtü asmışlar, düğün evine. Duvara kumaş asmışlar. Ebû Eyyub el-Ensârî hazretleri "Bu ne?" dedi. "İşte, duvarı süslemek için kumaş astık." dedi. "Ben burada durmam. Peygamber Efendimiz'in zamanında böyle duvara kumaş asmak yoktu. Bid'at bu, bid'at olan yerde ben durmam." dedi. "Ya etme eyleme. Kaldıralım kumaşı." Yok dedi. Bid'at işlenmiş yerde ben durmam, dedi; kalktı, düğünü terk etti gitti. Onlar bu kadar titiz davranmışlar, din öyle korunmuş.

Sen şimdi nasıl Noel Babayı bilmem yılbaşı çamını evine getirirsin? Sen nasıl

bid'atları işlersin? Sen nasıl gayrimüslimleri taklit edersin? Allahu Teâlâ hazretleri buna razı gelir mi? Biz onlara doğru yolu göstereceğiz. Doğruyu öğreteceğiz biz.

c. Ümmet-i Muhammed nedir?

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ

*Küntüm hayra ümmetin uhricet li'n-nâs.*⁷ İnsanlar için ortaya konulmuş bir hayırlı ümmetiz biz. Bizim görevimiz insanlara yol göstermek. Görevimiz var. Herkes şimdi dalmış dünyaya, âhireti unutmuş. İslâm'ın kendisine yüklediği görevi de unutmuş. Asıl görevini yapmıyor. Hepimiz bir işe dalmışız. Yan gelip yatıyoruz. Saatleri günleri geçiriyoruz.

Sahâbe-i kirâm böyle yaşamadı. Sahâbe-i kirâm görevlerini yaptılar. Peygamber Efendimiz böyle yaşamadı. Peygamber Efendimiz civardaki devletlere bile mektup yazdı, elçiler gönderdi. Mısır hükümdarı mukavkîsa, Habeş hükümdarına, Bahreyn emirine, Sasani melikine, Bizans melikine; hepsine elçi gönderdi. Mektup yazdı.

⁷ 3/ Âl-i İmran, 110.

من محمد رسول الله إلى هرقل عظيم الروم، سلام
على من اتبع الهدى، أما بعد: فإنى أدعوك بدعاية
الإسلام، أسلم تسلم، وأسلم يؤتك الله أجرًا مرتين

*Min Muhammedin Resûlillahi ilâ Herakli
azîmü'r-Rum. Selâmun alâ men ittebe'a'l-
hüdâ, emmâ ba'd: Fe-innî ed'ûke bi-
di'âyeti'l-İslâm. Eslim teslem yü'tike'llahu
ecrake merrateyn. Böyle mektup yazdı. Teb-
liğ etti. Vazifesini yaptı. Biz de İslâm'ı yaşa-
yacağız. Kendimiz hayatımızda uygulayaca-
ğız. Giyimimizden kuşamımızdan, her şeyi-
mizden buram buram İslâm görünecek. Ter-
temiz İslâm görünecek. İslâm'ı yaşayacağız.
Bir de öğreteceğiz. Hem kendimiz salih insan
olacağız. Hem de başkalarını ıslaha çalışaca-
ğız. Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve
sellem* buyuruyor ki:*

«بَدَأَ الْإِسْلَامُ غَرِيبًا، وَسَيَعُودُ كَمَا بَدَأَ، فَطُوبَى

لِلْغُرَبَاءِ» قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، وَمَنْ الْغُرَبَاءُ؟ قَالَ:

«الَّذِينَ يُصْلِحُونَ إِذَا فَسَدَ النَّاسُ»

Bede'e'l-İslâmü garîben ve se-ye'ûdü kemâ bede'e fe-tûbâ li'l-gurabâ. Kîle: Ya Resûlallah, ve meni'l-gurabâ. Kâle: Ellezîne yuslihûne izâ fesede'n-nâs.

Müslümanlar ne yapacak? İnsanların bozdukları toplumu, örfü, âdeti, inancı düzeltecek. Vazifesi var. Vazifemiz o.

Allahu Teâlâ hazretleri Müslümanlığı tam anlayıp tam uygulamayı nasip etsin. Yardım etsin. Tevfikini refik etsin. Hepimizi sevdiği kullarından eylesin. Sevdiği işleri yapmaya muvaffak eylesin. Huzuruna sevdiği kul olarak varıp cennetiyle Cemaliyle müşerref olmayı nasip eylesin.

el-Fâtiha.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

9 Şevvâl 1421 / 05.01.2001

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

